

Halland.
Tönnerys-
ölsberga

And. Bengtsson
1933.

1700.

Svar å frågel.nr 1: 1
Mjölkhushållning.

Från Ölsberga socken i Halland
Känt vi har hatet där di sista gåena hundra
åren, de wa en fattig böja Ölsberga sämn, får de
lydde te Stårnup hela sämmen, der skulle alla bö-
~~nerna~~ gå på arbj war da, så di feck ente göra
nätt hemma, de ble så, att di ente hadde nått
te fälk eller kreatur der hemma, alla bönerna
så ware di fattia, så di kunne ente fötta nån
aenstans, får daj trodde, att de wa liadant
wor di komme, bönerna skulle udrätta
att som skulle göras, på herregären, wårarbj
samt köst å skyr, men så wa de ente heller
wärt att bonnen kom mä sänt som wa bra
kom han te gären mä ett par grana stude
eller en bra wamma, ja då mädde den
bonnen för bras så de wa swärtatt lewa
på den tien

Mjötke hushållningen i bondhem på 1830, 40, 50, 60,
enligt berättelse af mina föräldrar.

Det wa dålet stätt må kostallen i dag tierna, får
dag hadde lidet å gi koerna, å då enlåkade konna
ente möet, di hadde lidet å iblan ente näet hö
å gi koerna, de wa ~~tege~~ tierna di ente fick
annat än kaln å wann, de wa lia dålet, då
di ginge på badde ude på fäladen, för der wa
ente annat än förstaska å mäsa tuer, å de
wa sänt som koen ente wille ha.

När koen hadde kalvat så märkade ^{hon} detta en
månad eller fäm uger, men sin ble der ente möet
smär, men då hon märkade som bäst då feck mor ta
tien i aft, får mor behöwde smär te hushället, wa de
bara en ko som märka, så kunne de ente ble så möen
flöd, då wa de mana ganga ente lönt å ta fram
töjta kärnan uclan mor wespade flöden i ett barkrus
mä en wesp.

När wi hadde bra m^a m^alk så ble der mer flöd ä da be-
hövdes den stora staver kärnan tas fram då wære wi
glaa allikob då feck mor j^affra te ä kärna så der ble
smär, der togs wät wære på smäret fär de skulle ente
släggas m^a de samma, då lae mor ner smäret i
larkrus fär att förvaras te kommande tier då wi hadde
lidet eller imen m^alk, men der wa höjti då wi feck
smär mada då dansade wi kring mor när hun kente
smär på bröet, ja de wa liadan m^a bä jagana ä töserna,
smäret ättes opp i ett fad, de ättes m^a en horske
en wanlig madske, men den skulle wa grov i
skavten, fär älla kunne de hända att skavtet hadde
röget ä,

När ystning förekom ente föräp^t mack te husbehov
de kunne hända att där wa så nätt om m^alken att
gärboaytte m^alk, så dåj kunne fär en granne fyllost
om di hadde bättre om m^alk så yste di små ostar, fär
att ha näet te bröet,

Koga södost förekom till, får nå di skulle te jille så skulle di ha södost omå se te jillesgärin, de wa en fin rätt på jillesboret, den ystes liadant som vanlig ystning, men der skildes å wallen ifrå osten, de skulle koga sauta, å områras förjämmt må en gryske, så de ente swedde we bannen i kåversketen, så skulle de koga te wallen wa rejält udkot, å osten wa bleen som en klempi gröd. så östes de opp på ett tennfad om di hadde ett sant fad, ålla finne di ta ett flätt rarfad å ösa opp ett få, de fick ente ösas opp i ett waligt fad, får de skulle ligga tunt, för de skars opp i skiver när di skulle eda den, Di nöttjade ente nånna järgryder nå di skulle ysta, får de will gerna swca we grydebannen, å då bter osten sveen, derfor nöttjadi åtti kåversketen we sådana tefälle.

När di yste så hadde di ett yste ämne som di hadde löpse
 det wa taet udå en halvva mage, de gick te på så wis, då
 di behöorde ett löb, då skulle di ha en kolv å slakta, men
 de skulle wa en späkalv, han fick ente wa mer än åtta da
 gammal, den skulle di gi söder mysmalkad mälk, 2 eller 3
 timma innan di slaktan, då hadde den mälken lövnat i
 kalven, då di nu toge ud inälverna togo di wäl ware
 från halvmagen, där hadde den mälken lövnat, så de togt
 ost ämne, så sprätte di upp halvmagen, hælde ud ostamnet
 så ränsa di maghinnan möet wäl, så laes ostom did egen får
 att sin tarkas, så allt ihob tole en fast samman hållande
 en massa, då det bleet räjtet tart skars der en bid å lövet
 som laes i en rann klud, så tog den som skulle ysta, detta
 i näven å rärdde om omå de dära i mälken, som wa i
 yste skelen, å då lövnade mälken, när den ble warm,
 de kunne hända att di kunne nötyat mer än en
 gang om di toge wäl ware på ett, alla finge di
 skära å en bid å lövet, nästa gang di skulle ysta,